

4. Основні шляхи подолання інфляції. *Освіта.ua* : веб-сайт.URL: https://ru.osvita.ua/vnz/reports/econom_theory/2880/

5. Гроші та кредит / За заг. ред. М.І. Савлука. К.: КНЕУ, 2001. 602 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ В БУДІВНИЦТВІ

Олейніков С.В., здобувач вищої освіти,

S.Oleynikov_FEMP_3am_21_M_d@knu.edu.ua

Науковий керівник: Вавдійчик І.М., к.е.н., доцент

Київський Національний торговельно-економічний Університет

Сьогодні однією з ключових проблем в умовах економічної та пандемічної кризи є розвиток провідних галузей. Особливу значимість має галузь будівництва, враховуючи її особливості, варто детермінувати такі основні її характеристики [3]:

- висока капіталомісткість;
- генерація великої кількості робочих місць (як адміністративного, так робочого персоналу);
- створення товару, що задовольняє базові потреби суспільства.

Варто зазначити, що головним фактором стимулювання виробничо-фінансової та інвестиційної діяльності організації є прибуток, який з одного боку створює стабільну фінансову та соціальну основу для проектів організації, а з іншого боку є гарантом виконання бюджетів та реалізації національних програм. Досягнення максимального розміру прибутку та рівня рентабельності визначає основну мету підприємницької діяльності, забезпечує захист інтересів власників та зниження ризиків ліквідації та банкрутства бізнес-структур [1].

Прибутком називають ту частину чистого доходу суспільства, що створюється на підприємстві і залежить від рівня його виробничо-господарської діяльності. Тобто, прибуток – це грошовий вираз частини доданої вартості продукту, створюваного у галузях матеріального виробництва, що набуває форми чистого доходу.

Нормативний прибуток, що включається до складу ціни і називається у будівництві плановим накопиченням, - це мінімальний розмір прибутку: необхідний для успішного здійснення господарсько-розрахункової діяльності [4].

Плановий прибуток від виконання будівельно-монтажних робіт безпосередньо пов'язаний із величиною планової собівартості. Вона утворюється як різниця між кошторисною вартістю та плановою собівартістю будівельно-монтажних робіт [2].

Надпланова прибуток утворюється при отриманні прибутку у розмірі, що перевищує плановий.

Нереалізована прибуток накопичується у незавершеному будівництві, який відображається на балансі підрядної будівельної організації на момент оплати (перетворення незавершеного виробництва на об'єкт реалізації).

Фактична прибуток від виконання будівельно-монтажних робіт - це результат фактичних витрат (фактичної собівартості) і визначається як різниця між кошторисною вартістю та фактичною собівартістю.

Для визначення прибутковості будівельних підприємств використовують абсолютні та відносні величини прибутку, тобто відношення суми прибутку до собівартості або кошторисної вартості. Такий показник називають рівнем рентабельності [2].

Рентабельність може визначатися при розрахунках не за цілий об'єкт, а за окремих етап при будівництві великих об'єктів, що продовжуються іноді кілька років.

Рентабельність у будівництві визначається відношенням прибутку до собівартості чи кошторисної вартості виконаних будівельно-монтажних робіт.

У такому випадку показник рентабельності відображає ефективність витрат організацією матеріально-технічних, трудових і фінансових ресурсів. В результаті впровадження у будівництво обліку витрат на елементи та виділенням як одного з них витрат на заробітну плату в будівництві з'явилася можливість визначення рентабельності по відношенню до заробітної плати працівників підприємства – рентабельності праці. Такий показник характеризує ефективність використання організацією трудових ресурсів [5].

Для будівельних організацій, що перейшли у форму господарського розрахунку, засновану на нормативному методі розподілу доходу, а також переведених в орендний підряд, рентабельність може бути визначена ставленням доходу до собівартості або кошторисної вартості виконаних будівельно-монтажних робіт [3].

Рівень рентабельності будівельних організацій характеризується в основному трьома показниками: ставленням отриманої від здачі робіт прибутку до кошторисної вартості будівельно-монтажних робіт або до їх собівартості, або до суми вартості основних виробничих фондів [6].

На рентабельність будівельної організації впливають наступні фактори [7]:

- Екстенсивні – фактори пов'язані зі зростанням маси прибутку за рахунок зростання обсягів робіт та дією інфляції на рівень цін.
- Інтенсивні - фактори визначені, як правило, прогресом стосовно галузі будівельної індустрії.

На сьогоднішній день рівень рентабельності будівельних організацій на низькому рівні, який дозволяє лише підтримувати життєдіяльність підприємств. У середньому рівень рентабельності складає близько 1-5%. Зрозуміло, у ринковій економіці трапляються періоди спаду, це неминуче та закономірне явище[8].

Основними шляхами підвищення рентабельності є збільшення абсолютної суми прибутку та скорочення витрат на виробництво продукції. Цьому сприяє широке застосування у виробництві результатів науково-технічного прогресу, що веде до зростання продуктивності та зниження на цій основі вартості одиниці ресурсів, що використовуються у виробництві [3].

Таким чином, можна виділити такі шляхи підвищення рентабельності [6]:

- зниження витрат виробництва;
- збільшення обсягу виробництва;
- зростання продуктивності праці;
- економія всіх видів матеріальних ресурсів;
- скорочення адміністративно-управлінських витрат.

У кожній будівельній організації необхідно сформулювати цільові програми, створені задля підвищення рентабельності виробництва. У них мають бути передбачені конкретні заходи щодо скорочення витрат на виробництво, впровадження ресурсозберігаючої техніки та технології виконання робіт, поліпшення організації виробництва та праці, підвищення ефективності використання транспорту та механізмів, економії матеріальних ресурсів(витрат) за рахунок їх більш ефективного використання [3].

Підсумовуючи, варто зазначити, що рентабельність будь-якого підприємства пов'язана з добробутом населення, який у свою чергу

безпосередньо впливає на попит на товари та послуги. Враховуючи реалії сьогодення, необхідним та ефективним шляхом підвищення попиту є: правильна маркетингова система залучення клієнтів за рахунок як прямих економічних вигід, так і непрямих.

Література.

1. Авдющенко А.С. Визначення результативності діяльності підприємств: роль та підходи. *Держава та регіони*. 2010. №2. С. 10 – 17.
2. Король С. Я. Особливості відображення соціально відповідальної діяльності у звітності підприємства. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2011. Вип. 6. С. 102 – 113
3. Харченко С.В. Управлінські аспекти забезпечення результативності використання потенціалу підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №8 (98). С. 141 – 149.
4. Осадча О. О. Вплив елементів методики бухгалтерського обліку на результативність аналізу формування та використання прибутку. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Економіка*. 2018. Вип. 22. С. 115 – 118.
5. Лігоненко Л.О. Дискусійні питання щодо трактування сутності та співвідношення понять „ефективність” і „результативність” управління підприємством. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. №10 (88). С. 207 – 216.
6. Т. Шаповалова. Управління формуванням прибутку та підвищення прибутковості підприємств. *Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал*. 2018. URL: <https://nauka-online.com/ua/publications/ekonomika/2018/12/upravlinnya-formuvannya-pributku-ta-pidvishhennya-pributkovosti-pidpriyemstv/> (дата звернення: 13.11.2021)
7. Ю. Гнатишена. Напрями підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал*. 2019. URL: <https://nauka-online.com/ua/publications/ekonomika/2019/12/napryami-pidvishhennya-efektivnosti-upravlinnya-investitsijnoyu-diyalnistyuu-pidpriyemstva/> (дата звернення: 13.11.2021)
8. Статистика будівельної галузі. Державна служба статистики. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/bud.htm (дата звернення: 13.11.2021)